

LIEVER THUIS LEVEN

Noodgedwongen thuis blijven? De lockdown pakte voor de zeven ernstig meervoudig beperkte cliënten van Touwbaan 15 verrassend goed uit. 'Dagbeleving op de woning blijkt beter aan te sluiten bij wat zij willen. Dat zeggen ze niet met zoveel woorden, maar ze laten het zien in hun ontwikkeling.'

Rond half elf in de ochtend is het een gezellige boel aan de Touwbaan in Sliedrecht. Alle cliënten zitten in de woonkamer, in hun eigen rolstoel of in een schommelstoel die aan het plafond hangt. Drie begeleiders zorgen elk voor twee of drie cliënten en dagen ze precies genoeg uit. Met zorgtechnologie. Of door bewegingen van een cliënt te spiegelen om contact te maken. Of door samen te koken, waarbij cliënten de groenten proeven, ruiken en voelen.

Minder schakelen, meer ontwikkeling

Dagbeleving op hun woning zorgt voor minder overgangen en minder gehaast. Niet snel wassen, aankleden en ontbijten. Niet twee keer per dag je jas aantrekken, naar buiten en wennen aan een nieuwe plek met nieuwe gezichten. Wel de volle aandacht van vertrouwde begeleiders. 'Op de woning waar ik eerder werkte, boden we al dagbeleving thuis aan', zegt Mandy Michielsen, persoonlijk begeleider. 'Ik ben daar een groot voorstander van bij cliënten met een ernstige meervoudige beperking. Als ik een dienst heb gedraaid denk ik zelf soms al: poeh, wat een prikkels. Laat staan als je prikkels moeilijker verwerkt. Door de rust die cliënten nu uitstralen en de ontwikkeling die ze laten zien, vertellen ze ons dat ze liever thuisblijven.'

Mentaal gegroeid

Mandy noemt het voorbeeld van Fleur (7) die net aan een speciale sttafel staat. 'Mentaal is Fleur enorm gegroeid sinds ze overdag thuis blijft. Nu werken we soms zelfs met een spraakcomputer. Drie jaar geleden was dat ondenkbaar.' Cindy Vonk, meewerkend teamleider, benoemt het voorbeeld van Charissa (32), die vaak zo vermoeid op de dagbesteding aankwam dat ze vooral sliep of gilde. Dat is helemaal over.

Over de Wet zorg en dwang

Sinds begin 2020 is de Wet zorg en dwang (Wzd) van kracht. De wet regelt de rechten bij onvrijwillige zorg of onvrijwillige opname van mensen met een verstandelijke beperking. Het uitgangspunt is dat onvrijwillige zorg en vrijheidsbeperking niet mogen, tenzij er sprake is van een ernstig nadeel voor een cliënt of zijn omgeving. Dat betekent dat we zoveel mogelijk samen met de cliënt afspraken maken over de zorg en ondersteuning die hij of zij nodig heeft. Kan een cliënt zelf niet inschatten wat wel of niet goed voor hem of haar is? Dan helpen we de keuze te maken, waarbij we rekening houden met veiligheid en kwaliteit van leven. Zo houden we de zorg zo vrijwillig mogelijk.

'Dagbesteding thuis sluit hier beter aan'

dagbesteding buitenshuis is. Daar hangen de budgetten ook mee samen. Van dagbesteding en van ons als woning. Wil je dat anders doen, dan moet je dat goed uitdenken. In overleg met de orthopedagoog en de collega's van dagbesteding kwamen we tot de dagbeleving zoals we die nu bieden.' Doorslaggevend is dat de cliënt altijd centraal moet staan. Dus zijn de cliënten van Touwbaan 15 na de lockdown niet meer naar de dagbesteding gegaan. 'In principe gaan de meeste cliënten vrijwillig naar de reguliere dagbesteding', zegt Cindy. 'Maar door de lockdown hebben we ontdekt dat dagbesteding thuis beter aansluit bij de behoefte van in ieder geval deze cliënten. Gelukkig gaven ouders ons alle vertrouwen. Tijdens de lockdown hebben ook zij ervaren hoe goed het ging, ook

Dilemma

Hoewel al snel bleek dat de cliënten baat hebben bij dagbeleving thuis, was dat nog niet zomaar geregeld. Cindy: 'Het was een organisatorisch dilemma. In principe is de visie van ASVZ dat

Persoonlijk begeleider Mandy Michielsen

'Petje af voor alle betrokkenen'

'Toen Charissa net op Touwbaan 15 woonde, heb ik wel eens aangegeven dat begeleiders vooral niet bang hoeven te zijn om haar veel te prikkelen. Bijvoorbeeld met harde muziek op haar kamer. Daar kikte ze vroeger al op. Dan zette ik haar op een stoeltje en keek en luisterde ze naar tapdancen en muziek met veel trommels. Ze kon best veel aan.

Het viel me op dat ze bij de dagbesteding nauwelijks energie had. Dat zag ik op de woensdagen, als ik er in de ochtend was, met het idee om meer tijd met haar door te brengen en extra ondersteuning te bieden. Na het ontbijt op de woning liepen we samen naar de dagbesteding. Daar viel ze vaak in slaap; zo moe van het haasten, van de druk om op tijd klaar te zijn. Dan dacht ik wel eens bij mezelf: voor wie doen we dit?

Vanaf het moment dat Charissa dagbeleving op de woning kreeg, merkten we een enorm verschil. Ze was alerter en genoot van de dingen om haar heen. Dus toen het team omwille van de cliënten voor dagbeleving op de woning koos, stond ik daar meteen helemaal achter.

Ik vind het stoer dat ze daar zo voor zijn gegaan. Zelf werk ik ook al veertig jaar in de zorg. Vanuit mijn ervaring heb ik in het begin wat van mijn visie gedeeld. Uiteindelijk hebben de begeleiders het op hun manier aangepakt, en dat hebben ze goed gedaan. Met veel energie en goede ideeën. In mijn beleving is deze vorm van dagbeleving vrij uniek. Het is dus te prijzen dat is besloten dat het mocht. Echt, petje af voor het team en voor ASVZ.

Hoe het nu gaat met dat prikkelen? De schommelstoel neemt de plek in van ritmische muziek. Charissa fleurt helemaal op als ze in die stoel zit. Tenminste, als die hard gaat.'

Paul, vader van Charissa

Meewerkend teamleider Cindy Vonk

al konden ze vanwege de maatregelen hun eigen kind niet zien. Ze stonden achter ons idee om dagbeleving op de woning te behouden.'

Blik in de toekomst

Wel is het belangrijk om goed te blijven kijken en eerlijk te zijn in hoe het gaat. 'Want,' zo zegt Cindy, 'nu werkt deze manier van dagbeleving goed, maar het kan best zijn dat het over drie jaar weer anders is. Misschien ontwikkelen cliënten zich wel zodanig dat ze zich op een gegeven moment thuis niet meer uitgedaagd voelen. Dan moeten we onderzoeken hoe we dat weer kunnen bereiken. Of de samenstelling van de groep verandert. Voor nieuwe cliënten kijken we opnieuw wat het beste bij hen aansluit.' 'Dat doen we op individueel niveau,' vervolgt Cindy. 'We hebben nu bijvoorbeeld al een meisje dat toch graag buitenshuis mensen ontmoet. Dat kan bij de dagbesteding zijn, of door een bakkie te doen op een andere woning. We onderzoeken nu waar zij plezier en energie uit haalt. En hoe we dat vervolgens organiseren. Zodat thuis blijven én het huis uit gaan een vrijwillige keuze is.' ■

➤ [Meer weten over de Wzd? Scan de code](#)

Wat ging goed?

- Het team had echt oog voor de cliënten. Ze bleven goed kijken en zagen dat de rust tijdens de lockdown de cliënten goed deed.
- Begeleiders, orthopedagoog en collega's van de dagbesteding zetten zich vol overgave in om dagbeleving thuis voort te zetten, in het belang van de cliënten.